

Załącznik
do uchwały nr XXXIX/805/09
Rady Miasta Katowice
z dnia 23 marca 2009r.

Program Centrum Aktywności Lokalnej w Załężu na 2009 rok

Styczeń 2009

I Tytuł programu.

Pogram Centrum Aktywności Lokalnej w Załężu (PCAL Załęże)

II. Lokalizacja

Program realizowany będzie na wydzielonym terenie dzielnicy Załęże, obejmującym część ulicy Gliwickiej ograniczonej ulicami Zarebskiego i Bocheńskiego wraz z bocznymi ulicami tj. Marcina, Anioła, Gminną, Ondraszka, Klimczoka, Wolnego. Program realizowany będzie w pomieszczeniach MOPS – w Sali Szkoleniowej i pomieszczeniach biurowych zlokalizowanych w budynku przy ulicy Gliwickiej 96 (TPPS 4). Ponadto część zadań realizowana będzie na terenie Miejskiego Zespołu Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności przy ul. Gliwickiej 102 oraz pomieszczeniach Parafii Św. Józefa ul. Gliwicka 76, Domu Aniołów Stróżów ul. Gliwicka 148, DDPS ul. Gliwicka 74, Klubie Wysoki Zamek ul Gliwicka 96).

III. Cel główny, cele szczegółowe

Cel główny:

Podniesienie poziomu aktywności mieszkańców obszaru objętego oddziaływaniem programu oraz instytucji lokalnych w zakresie wspólnego, kompleksowego i samodzielnego rozwiązywania najistotniejszych problemów społecznych, w szczególności klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Cele operacyjne (szczełowe):

- 1) Opracowanie mapy zasobów i potrzeb obszaru objętego oddziaływaniem PCAL Załęże
- 2) Wsparcie członków społeczności w podejmowaniu aktywności na rzecz poprawy swojej sytuacji życiowej oraz standardów życia w obszarze objętym oddziaływaniem PCAL Załęże
- 3) Zwiększenie umiejętności mieszkańców w zakresie rozwiązywania samodzielnie problemów lokalnych, w tym w szczególności problemów społecznych, z jakimi borykają się m.in. klienci pomocy społecznej
- 4) Rozwój współpracy lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz zwiększenia wspólnej aktywności w zakresie rozwiązywania problemów obszaru objętego oddziaływaniem PCAL Załęże

IV. Uzasadnienie programu

Załęże – dawniej samodzielna gmina, od 1924 roku dzielnica Katowic, położona w północno-zachodniej części miasta, ciągnąca się wzdłuż ulicy Gliwickiej, od centrum Katowic, aż do granicy z Chorzowem. Zabudowania stanowią w przeważającej części kamienice i zaniedbane zabytkowe familoki. Jest to jedna z najstarszych i najbiedniejszych dzielnic Katowic.

Załęże przez wiele lat było ważnym okręgowym ośrodkiem górniczym i hutniczym. W latach 90-tych XX wieku główne zakłady w Załężu zostały zlikwidowane. Z ostatnich zakładów przemysłu ciężkiego została tylko KWK Kleofas, która jest obecnie w likwidacji oraz Huta Baildon, która jest w upadłości (na terenach huty działają spółki hutnicze oddzielone od huty

w związku z prywatyzacją). W ograniczonym zakresie działa również fabryka płynów „Pollena-Savona”.

Zamieszkująca tu ludność była głównie zatrudniona w tych trzech dużych zakładach przemysłowych, tak więc ich upadek spowodował w krótkim czasie kryzys regionu spowodowany przez utratę pracy.

Działanie tych firm na obszarze Załęża spowodowało z jednej strony napływ ludności spoza śląska i wymieszanie kulturowe, z drugiej zaś ujednoczenie profilów wykształcenia i preferencji zawodowych. W związku z tym gwałtowny wzrost bezrobocia w szybkim tempie pociągnął za sobą zaistnienie szerokiej gamy problemów społecznych.

Po przeprowadzeniu analizy stwierdzono, że na terenie dzielnicy Załęże można wyodrębnić specyficzny pod względem przekroju mieszkańców obszar, na który składają się: część ulicy Gliwickiej ograniczonej ulicami Zarębskiego i Bocheńskiego wraz z bocznymi ulicami tj. Marcina, Anioła, Gminną, Ondraszka, Klimczoka i Wolnego. Z uwagi na dużą homogeniczność, jednolitą gęstość zaludnienia i podobieństwo występujących problemów uznano ten obszar za idealny dla objęcia oddziaływaniem PCAL Załęże w roku 2009.

W chwili obecnej, na oznaczonym obszarze pomocą MOPS objętych jest 336 osób, z których przewagę stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi (266), następną zaś osoby starsze i niepełnosprawne (43). Z danych MOPS z roku 2008 odnoszących się do całego obszaru dzielnicy dostrzec można znaczący udział osób z problemem bezrobocia (177 rodzin). Jest więc widoczne, iż najszerszą grupę docelową PCAL Załęże spośród klientów pomocy społecznej stanowić będą właśnie rodziny z dziećmi.

Najczęściej obserwowanymi tu dysfunkcjami są: nadużywanie alkoholu oraz tzw. „przypadkowe” macierzyństwo, związane bardzo często z zaniedbaniem dzieci oraz wychowywaniem ich w rodzinach niepełnych. To w dłuższej perspektywie doprowadza do zwiększenia drobnej przestępczości o charakterze chuligańskim implikujące mały poziom bezpieczeństwa wśród mieszkańców. Ogólne zubożenie połączone z niskim poziomem wykształcenia spowodowało powstanie szerokiej fali bezradności, zewnątrzsterowności i braku inicjatywy, co z kolei zaowocowało głębokim i powszechnym uzależnieniem od instytucji pomocowych oraz pokoleniowym dziedziczeniem ubóstwa.

Nie bez wpływu na funkcjonowanie wysoko zurbanizowanych obszarów stało się także przemieszanie kulturowe. Napływ różnorodnych grup spowodowało podziały w społeczności lokalnej, co sprzyja izolowaniu niektórych z nich i pozostawianiu bez wsparcia ze strony środowiska lokalnego.

Powyżej zarysowane problemy spowodowały postrzeganie Załęża jako najbardziej dysfunkcjonalnej – obok Szopienic – dzielnicy Katowic. Czynniki te sprawiły, że dzielnica ta stała się obiektem szczególnego zainteresowania pomocowych organizacji pozarządowych. Oprócz więc jednostek podległych Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej (Punkt Terenowy Pomocy Społecznej, Świetlica Środowiskowa) działa tu szereg niepublicznych organizacji zajmujących się wsparciem dla osób z różnego rodzaju problemami społecznymi. Najmłodszymi dziećmi z rodzin problemowych zajmuje się świetlica „Dom Aniołów Stróżów”, do starszych dzieci skierowana jest oferta klubu młodzieżowego „Wysoki Zamek” prowadzonego przez „Wspólnotę Dobrego Pasterza”. Osobami starszymi i niepełnosprawnymi zajmuje się Dzienny Dom Pomocy Społecznej Stowarzyszenia „Opoka”, zaś osobami niepełnosprawnymi intelektualnie Środowiskowy Dom Samopomocy.

W działalności tych organizacji widoczne jest specyficzne podejście do pracy z klientem każdej z nich, brak jednakże wspólnego kierunku i podziału zadań w osiągnięciu całościowej poprawy funkcjonowania całej społeczności lokalnej. Istotne byłoby w tej sytuacji stworzenie swego „partnerstwa” z możliwością skoordynowania działań każdej z jednostek oraz stworzenia systemu przekazywania informacji. Podstawą planowania działań w dłuższej perspektywie będzie stworzenie mapy zasobów i potrzeb lokalnych. Na tej podstawie

projektowana będzie tematyka spotkań dla społeczności, Treningów Umiejętności Społecznych oraz działania zmierzające do rozwoju form samopomocowych w dzielnicy.

Pogram Centrum Aktywności Lokalnej w Załężu jest narzędziem pozwalającym na całościowe i ponad instytucjonalne działanie na rzecz potrzeb społeczności lokalnej, zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją. Jego założenia pozostają w zgodzie z Narodową Strategią Spójności oraz celami realizacji Programu Operacyjnego kapitał Ludzki 2007-2013 i wpisują się w Poddziałanie 7.1.1.

PCAL Załęże jest ponadto elementem realizacji Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Katowice.

V. Opis programu (etapy realizacji programu).

Program będzie realizowany poprzez działania o charakterze środowiskowym oraz wykorzystanie instrumentów aktywnej integracji.

1. Wobec co najmniej 4 klientów MOPS Katowice zastosowane zostaną następujące instrumenty aktywizacji społecznej:

- organizacja i sfinansowanie uczestnictwa w grupach samopomocowych,
- organizacja i sfinansowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych dla mieszkańców obszaru objętego oddziaływaniem PCAL Załęże,
- organizacja i finansowanie usług wspierających animację lokalną (poszukiwanie i szkolenie lokalnych liderów, animatorów),
- poradnictwo specjalistyczne (zawodowe i psychologiczne).

2. W obszarze działań o charakterze środowiskowym zostaną zrealizowane następujące zadania:

- opracowanie mapy zasobów i potrzeb Załęża zawierającej analizę lokalnych bolączek, sytuacji społecznej i propozycji rozwiązań dla najbardziej palących problemów
- współorganizowanie z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz społeczności objętej oddziaływaniem PCAL Załęże imprez i spotkań kulturalnych, integracyjnych i edukacyjnych oraz inspirowanie udziału mieszkańców w tych imprezach,
- utrzymywanie kontaktu z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz społeczności objętej oddziaływaniem PCAL Załęże,
- zbieranie i systematyzowanie informacji na temat lokalnych wydarzeń, spotkań i imprez oraz udostępnianie ich mieszkańcom i organizacjom działającym na rzecz społeczności lokalnej,
- realizacja programu profilaktycznego dla dzieci ze szkoły podstawowej,
- wspieranie mieszkańców w podejmowaniu inicjatyw lokalnych mających na celu rozwiązywanie konkretnych problemów.

3. Etapy realizacji programu.

- organizacja Programu Centrum Aktywności Lokalnej w Załężu (od lipca do grudnia 2009),
- opracowanie mapy zasobów i potrzeb lokalnych (do końca grudnia 2009),
- utworzenie grupy samopomocowej (od lipca 2009),

- przeprowadzenie szkolenia kandydatów na lokalnych liderów i animatorów (do końca października 2009),
- przeprowadzenie treningów kompetencji i umiejętności społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i osób z ich otoczenia (od września 2009)
- organizacja poradnictwa specjalistycznego w ramach PCAL Załęże od VII do XII'09
- organizacja spotkań, debat społecznych (od lipca do grudnia 2009),
- organizacja przynajmniej cyklu spotkań profilaktyczno – edukacyjnych dla dzieci z klas pierwszych szkoły podstawowej, z udziałem dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i z ich otoczenia – od września 2009,
- współorganizacja imprezy integracyjnej ze szczególnym naciskiem na niwelowanie negatywnych zjawisk związanych z partykularyzacją i rozwarstwieniem majątkowym ludności (od lipca do grudnia 2009),
- ewaluacja programu - grudzień 2009.

VI. Organizacja programu.

Dla zapewnienia realizacji programu niezbędne będzie:

- utworzenie stanowiska koordynatora programu
- zatrudnienie pracownika socjalnego
- zaangażowanie pracowników socjalnych TPPS-4 oraz pracowników organizacji pozarządowych do realizacji PCAL Załęże,
- zatrudnienie osób do prowadzenia Treningów Umiejętności i Kompetencji Społecznych, oraz osób do opieki nad dziećmi,
- zatrudnienie psychologa i doradcy zawodowego
- zatrudnienie osób do prowadzenia szkoleń
- zatrudnienie konsultanta merytorycznego PCAL Załęże

W zakresie środków rzeczowych niezbędne będzie:

- zakup sprzętu i wyposażenia na potrzeby PCAL Załęże,
- zakup materiałów biurowych na realizację zadań,
- zapewnienie środków na przejazd,
- zapewnienie środków na organizację spotkań i debat społecznych, spotkań o charakterze samopomocowym, edukacyjnym oraz związanych z rozwiązywaniem problemów wynikających z mapy problemów lokalnych,
- zapewnienie środków na współorganizację z partnerami lokalnymi imprez i spotkań o charakterze kulturalnym, integracyjnym itp.,
- zapewnienie środków na organizację treningów kompetencji i umiejętności społecznych, spotkań tematycznych oraz prowadzenie grupy samopomocowej,
- zapewnienie środków na marketing i promocję.

VII. Finansowanie programu

Projekt finansowany będzie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013., Priorytetu VII, Działania 7.1. Poddziałania 7.1.1.

Całkowity koszt programu wyniesie: 43 590,20 PLN.

VIII. Rezultaty, oddziaływania, wskaźniki monitoringu i ewaluacji:

1. Rezultaty miękkie:

- wzrost aktywności społeczności lokalnej na terenie oddziaływania PCAL Załęże (ankieta, obserwacje, wywiady z osobami funkcyjnymi, liczba osób uczestniczącej w spotkaniach, liczba grup samopomocowych, ilość inicjatyw lokalnych),
- wzrost poziomu wiedzy i umiejętności wśród mieszkańców obszaru objętego oddziaływaniem PCAL Załęże w zakresie przeciwdziałania marginalizacji,
- poprawa funkcjonowania społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia.

2. Rezultaty twarde:

- organizacja centrum aktywności lokalnej w Załężu,
- sporządzenie **mapy zasobów i potrzeb lokalnych**,
- zorganizowanie co najmniej **1 grupy samopomocowej**,
- przeprowadzenie co najmniej **2 treningów kompetencji i umiejętności społecznych**, składających się z **co najmniej 5 spotkań** każdy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i osób z ich otoczenia dla ok. 15 osób
- zorganizowanie szkolenia z zakresu animacji lokalnej dla grupy co najmniej 10 osób i wyłonienie minimum 2 liderów lokalnych
- organizacja co najmniej **3 spotkań lub debat społecznych**,
- zorganizowanie przynajmniej 1 cyklu spotkań profilaktyczno – edukacyjnych dla dzieci z klas pierwszych szkoły podstawowej, z udziałem dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i z ich otoczenia;
- zawiązanie co najmniej **1 partnerstwa lokalnego** na rzecz rozwiązywania problemów lokalnych w obszarze objętym oddziaływaniem PCAL Załęże,
- organizacja co najmniej **1 imprezy integracyjnej**.

Przewodniczący
Rady Miasta Katowice

Jerzy Forajter